

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

PAZARLAMA VE PERAKENDE

**POLİÇE ÇEŞİTLERİ
343FBS003**

Ankara, 2011

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
  - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
  - **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1.SİGORTA VE POLİÇE	3
1.1.Sigortanın Tanımı	4
1.2. Sigortanın Tarihçesi	5
1.2.1.Dünyada Sigortacılık	6
1.2.2.Türkiye’de Sigortacılık	8
1.3. Sigortanın Önemi	9
1.3.1. Sosyal Hayat Açısından Önemi	9
1.3.2. Ekonomik Hayat Açısından Önemi	10
1.4.Poliçe.....	11
1.4.1.Sigorta Poliçe Türleri.....	11
1.4.2. Risk ve Poliçe	20
UYGULAMA FAALİYETLERİ.....	21
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	22
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	25
2. POLİÇE GRUPLAMA.....	25
2.1. Konutu İlgilendiren Poliçeler.....	25
2.2. Kişileri İlgilendiren Poliçe	26
2.3. Poliçe Portföyü.....	28
2.3.1. Portföy Tanımı.....	29
2.3.2. Portföy Hazırlama Örnekleri	29
UYGULAMA FAALİYETİ	33
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	34
MODÜL DEĞERLENDİRME	36
CEVAP ANAHTARLARI	38
ÖNERİLEN KAYNAKLAR.....	39
KAYNAKÇA	40

AÇIKLAMALAR

KOD	343FBS003
ALAN	Pazarlama ve Perakende
DAL/MESLEK	Sigortacılık
MODÜLÜN ADI	Police Çeşitleri
MODÜLÜN TANIMI	Sigortalıya, belirli bir süre için sigorta güvencesi veren, sigortalılara uğrayacağı maddi zararı temin eden öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	Police çeşitlerini tespit etmek
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç: Police portföyünü hazırlayabileceksiniz Amaçlar: ➤ Police çeşitlerini tanıyabilecek ve sınıflandırabileceksiniz. ➤ Police portföyü hazırlayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Büro, Bilgisayar, Yazıcı, İnternet, Police Örnekleri
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen; modül sonunda sizin üzerinizde ölçme aracı uygulayacak, modül ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek, değerlendirecektir .

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

İnsanlar, gündelik yaşamlarında bir dizi tehlike ile karşı karşıyadır: Evleri yanabilir, eşyaları çalınabilir, kazaya uğrayabilirler, hastalanabilirler, ölebilirler. Gelir kaybına yol açan ya da büyük ölçüde gider yapmalarını gerektiren olaylar meydana gelebilir. Bireyler yanında kurum ve kuruluşlar da benzer tehlikelerle karşı karşıyadır: Binaları yanabilir, eşyaları çalınabilir, zarar edebilirler, beklediklerinden daha az kar elde edebilirler; çalışanları ve yöneticileri hastalanabilir ya da kazaya uğrayabilir. Bu gibi olaylara karşı önceden önlem alınması gerekir. Aksi halde tehlike gerçekleştiğinde gerek kişiler gerekse kurum ve kuruluşlar büyük ekonomik sıkıntılar altında kalabilir.

Ancak kişilerin bu olası tehlikelerin her birine karşı önceden önlem alması onların maddi güçlerini aşacaktır. Bireysel tasarruflar istenen güvenceyi sağlamada yetersiz kalacaktır. Şirketlerin faaliyetlerinde kullanabilecekleri fonları güvence amacıyla atıl tutmaları mal ya da hizmet üretim güçlerini azaltacaktır. Çeşitli tehlikelerin ekonomik sonuçlarını önceden giderebilmek için başkalarının malvarlığına da başvurulması bir zorunluluktur. Bu zorunluluk 'sigorta' düşüncesinin doğmasına kaynaklık etmiştir.

Police, sigortacının ve sigortalının hak ve yükümlülüklerini gösteren bir belgedir. Police, 'genel koşullar' ve varsa 'özel koşullar' (kloz) ile birlikte verilir. Sigorta poliçesinde; sigortacı ile sigortalının/sigorta ettirenin ve varsa çıkar sahibinin ismi ve adresi, sigortanın konusu, verilen güvenceler, güvencenin başlangıç ve bitiş tarihleri, sigorta bedeli, prim tutarı ve ödeme koşulları, düzenleme tarihi gibi unsurların bulunması gerekmektedir. Police, 'genel koşullar' ve varsa 'özel koşullar' (kloz) ile birlikte verilir.

Bu modül notlarının amacı, police çeşitlerini öğretmek kavrayabilmek ve police portföyü hazırlayabilmektir.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Risklere göre uygulanacak sigorta poliçe türünü, sigorta ve poliçe ilişkisini belirleyebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Sevgili öğrenci, bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Dünyada ve ülkemizde sigortacılığın gelişimini araştırınız.Sonuçları arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Poliçe örnekleri bularak sınıfta inceleyiniz.

Araştırma işlemleri için internet ortamını ve yasal mevzuatı araştırıp gözlemlemeniz gerekmektedir.

1.SİGORTA VE POLİÇE

Sigorta Latince kökenli olup tam Türkçe karşılığı emniyet, güven anlamına gelir. Bu durumda ileride vuku bulacak ve insanın kendi canına, malına, çıkarlarına veya sorumlu olduğu hallerde 3. şahıslara zarar verebilecek olaylar karşısında önceden güven sağlayabilmesi için bir sistemin kurulması gerekmiş ve kurulan bu sisteme sigorta ve sigortacılık denmiştir.

İnsanların hayatta karşılaşmaları muhtemel tehlikelerin ekonomik sonuçlarını önceden bertaraf edebilmesi için başkalarının mal varlığına başvurmak zorunluluğunu hissetmeleri hali sigorta fikrinin ortaya çıkmasının en büyük sebebi olmuştur.

Sigorta ilişkisini ve sigortacılıkla uğraşan müesseselerin çalışmalarını düzenleyen hukuk kurallarının bütününe ve bu kuralları bir sistem içinde tetkik eden hukuk dalına, Sigorta Hukuku adı verilmektedir. Sigorta Hukuku, içerik itibarıyla ikiye ayrılır:

- Hususi Sigorta Hukuku
- Sosyal Sigorta Hukuku

Hususi Sigorta, münferit şahısların özel menfaatlerinin çeşitli tehlikelere karşı teminat altına alınması için serbest iradeleri ile meydana getirdikleri bir riziko teminatıdır.

Sosyal Sigorta ise, muayyen halk gruplarının “Sosyal Güvenliklerinin” gayesiyle, kanunla kurulan (çoğunlukla zorunlu) bir sigortadır.

Ticaret Kanununda Hususi Sigortalar, Mal ve Can Sigortaları olarak ikili bir ayırıma tabi tutulmuş, bazı mali mesuliyet sigortaları Mal, bazıları da Can sigortaları içinde incelenmiştir.

Sigorta Murakabe Kanunu’na göre sigortalar;

Yangın, Kaza, Nakliyat, Hayat, Makine Montaj ve Ziraat Sigortaları gruplarına ayrılmıştır.

Bu branşlar içinde kaza sigortalarının da grupları bulunmaktadır; Oto – Kasko, Oto Trafik, Oto – İhtiyari, Mali Mesuliyet, Yeşil Kart, Ferdi Kaza, Uçak – Tekne Sigortaları gibi.

Türk Ticaret Kanunu’nun 1263. maddesi sigortayı;

“Sigorta bir akittir ki, bununla sigortacı bir prim karşılığında diğer bir kimsenin para ile ölçülebilir bir menfaatini, halele uğratan bir tehlikenin meydana gelmesi halinde, tazminat vermeyi bir veya birkaç kimsenin hayat müddetleri sebebiyle veya hayatlarında meydana gelen belli birtakım hadiseler dolayısıyla bir para ödemeyi veya sair edalarda bulunmayı üzerine alır” şeklinde tarif etmiştir.

“Sigortanın gayesi, tesadüflerin zararlı sonuçlarını önceden alınacak tedbirlerle ortadan kaldırmaktır.” Şu halde sigortanın birinci yapıcı unsuru fertleri hayatta karşılaşacakları rizikolar için kendilerini emniyette hissetmek istemeleridir. Bu emniyetin sağlanması, rizikolardan doğacak muhtemel zararların önceden topluma dağılması ile mümkün olmuştur. Bu konuda mutlaka başkalarının mal varlığına gitmek gerekmiştir. Ferdi tasarruf burada istenen emniyeti temine yeterli olamamaktadır.

Nitekim sigorta himayesi başladıktan sonra gerçekleşen rizikolardan doğacak zararlar sigortacı tarafından ödenir. Aynı rizikoya maruz diğer sigortalılardan tahsil edilen primlerle bu karşılanır. Böylece zarar sigortalılar topluluğuna dağıtılmış olur. İşte bu şekilde rizikonun dağıtılması da sigortanın ikinci yapıcı unsurunu teşkil etmiştir. Nihayet, sigorta tekniği esaslarına göre işletilen bir müessesenin varlığı, sigorta kavramını tamamlamaktadır.

1.1.Sigortanın Tanımı

Aynı rizikonun tehdidi altında bulunan kişiler ancak bir organizasyon aracılığıyla bir araya getirilebilir. Bu organizasyon sigortadır. Sigorta, en basit anlamda, ileride meydana gelme olasılığı bulunan tehlikeden doğacak zararın giderilmesinin, önceden yapılan ödemeler (prim) karşılığında güvence altına alınmasıdır.

Sigorta, her şeyden önce hukuksal bir kurumdur. Olası zararların karşılanması amacı ile taraflar arasında yapılan özel bir sözleşmedir.

Sigorta sözleşmesi: Sigortalının çıkarını ihlal eden tehlikenin gerçekleşmesi halinde, tazminat vermeyi veya sigortalının hayatında meydana gelen belli olaylar üzerinde ödemede bulunmayı taahhüt eder. Sözleşme ile taraflar birbirlerine karşılıklı olarak yükümlülük altına girer. Sigorta sözleşmesini öteki sözleşmelerden ayıran özellik, sigortacının yükümlülüğünün gelecekte belirli olmayan olgulara (sigorta edilen çıkarın tehlikeye maruz kalmasına) bağlı olmasıdır.

Sigortanın daha geniş bir tanımı ise şöyle yapılabilir:

Sigorta;

- Belirli bir prim karşılığında,
- Kişi hayatının ya da organlarının veya kişi ve kuruluşların para ile ölçülebilir değerlerinin,
- Sigorta kural, kanun ve yönetmeliklerince belirlenmiş rassal (tesadüfi) rizikoların gerçekleşmesinden doğacak maddi hasarlarını,
- Aynı rizikonun tehdidi altında bulunan kişileri ya da kuruluşları bir araya getirerek,
- Ölçülen değer üzerinden ve gerçekleşen hasar oranında karşılayarak,
- Sosyo-ekonomik çöküntüleri dağıtan ve önleyen,
- Yatırımlara aktarılan fonları ve ikrazları ile ekonomiye kaynak yaratan işlemler bütünüdür.

Bu tanımda bir dizi unsur öne çıkmaktadır. Bu unsurlar şöyle özetlenebilir:

- Rizikonun yasalarla ya da sözleşme ile önceden belirlenmesi
- Sigorta konusunun para ile ölçülebilmesi
- Hasarın rassal (tesadüfi) olması
- Birliktelik
- Hasarın maddi nitelikte ve para birimi ile ölçülebilir olması

Rizikonun önceden belirlenmemiş olması, hasarda kasıt olması, hasarın tek başına karşılanması, hasarın manevi nitelikte olması ve para ile ölçülememesi durumlarında sigortanın unsurları oluşmayacaktır.

1.2. Sigortanın Tarihçesi

Yaşına, cinsiyetine, milliyetine, ırkına, sağlık ve akıl durumuna, mali gücüne, kan bağına bakılmaksızın bütün insanlar gerçek kişidir. Eski çağlarda bazı toplumlarda köleler ya da esirler mal sayılabiliyordu. Yakın zamanlarda dahi ırkları nedeniyle insanların kobay olarak kullanıldıklarını bilmekteyiz.

Bir insanın, başka bir insanı her hangi bir canlı gibi öldürmesi, temel haklarından mahrum bırakması, kendi mülkiyetine geçirmesi, üzerinde hak iddia etmesi bugün için yadırganmaktadır. Ancak, insanlık tarihi bu seviyeye bir anda gelebilmiş değildir. Bu gelişme, insan hakları denilen kavramın geliştirilmesi ve haklar demetinin çoğaltılıp korunması ile mümkün olmuştur.

Bugün, bütün toplumlarda her insanın kişilik hakları tanınmaktadır. Ancak hakların sınırı, kabul edilen hukuk düzenine göre her toplumda farklılık arz etmektedir.

1.2.1.Dünyada Sigortacılık

Dünyada sigortacılığa benzer ilk uygulamalara günümüzden yaklaşık 4000 yıl önce Babiller’ de rastlanmaktadır. Zamanın ticaret merkezi durumundaki Babil’ de, kervan tüccarlarına borç veren sermayedarlar, kervanların soyulması veya fidye ödeme durumuyla karşılaşmaları halinde tüccarların borçlarını silmekte, buna karşılık borcu tüccarlardan geri aldıkları zaman, taşıdıkları riskin karşılığı olarak ana borç miktarı üzerinden bir miktar para almaktaydılar.

Bu olay daha sonra Kral Hammurabi tarafından yasallaştırıldı. Hammurabi Kanunlarının en büyük özelliği haydutların saldırısına uğrayan kervanların zararlarının bütün diğer kervanlar arasında paylaşılmasını öngörmeseydi. Bu, tehlike paylaşmasının kara taşımacılığındaki ilk örneğidir.

M.Ö. 600 yıllarında Hindu’lar sigorta özelliği taşıyan kredi anlaşmaları yapmaya başladılar. Basit içerikli bu anlaşmalar, toplumlardaki sigorta düşüncesini geliştirerek sigortacılıkta ilk adımları ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır. Bu tür kredi anlaşmaları ortaçağda da gelişerek deniz ödücü ve nakliyat sigortalarının temelini oluşturmuşlardır.

Sonraları sigortaya daha yakın uygulamalar özellikle deniz ticaretinin geliştiği yerlerde görülmektedir. İlk denizci uluslardan Kartacalılar, Romalılar, Yunanlılar arasında, geminin taşıdığı yük üzerine borç verip geminin limana varamaması riskini taşıyan ve gemi salimen limana döndüğünde, hem verdiği borç miktarını, hem de taşıdığı riziko karşılığı faiz niteliğinde önemli pay alanlar bulunmaktaydı. Alınan bu faizlerin yüksekliği Kilise tarafından hoş görülmeyip, bir süre sonra da yasaklandı. Büyük olasılıkla bu yasak, olabilecek tehlikelere karşı önceden bir prim alma biçimine, dolayısıyla da sigorta fikrinin doğmasına yol açtı.

Prim esaslı sigorta yaklaşık M.S. 1250 yıllarında Venedik, Floransa ve Cenova şehirlerinde görüldü. Gene de bugünkü anlamda sigortadan söz edilebilmesi için 14. yy’ ı beklemek gerekti. Ekonomik koşulların değişmesi ile ticaret, 14. yy’ dan başlayarak çok önemli gelişmeler gösterdi.

O devirde deniz ticaretinde en ileride bulunan İtalya’ da sigortaya gereksinim duyuldu ve deniz sigortası kavramı da ilk defa burada ortaya çıktı. İlk sigorta poliçesi olarak kabul edilen mukavele 23 Ekim 1347 tarihini taşımaktaydı ve İtalya’ nın Cenova Limanı’ ndan Mayorka’ ya “Santa Clara“ adlı geminin yükünü temin etmek amacıyla düzenlendi. İlk sigorta şirketi de 1424 yılında, yine Cenova şehrinde kuruldu. Sigorta konusunda ilk kanuni mevzuat ise 1435 yılında yayınlanan Barselona Fermanı’ ydı. İtalya’ daki başlangıçtan sonra, deniz sigortalarının özellikle 18. yy’ da İngiltere’ de geliştiği görülmektedir.

Denizde başlayıp gelişen sigortacılık, daha sonraları hayat sigortası fikrinin doğmasına neden oldu. Gemi ve yükünün sigorta edilebilmesi, kaptan, yolcular ve tayfaların da sigorta edilebilmesi fikrini getirdi.

17.yy.'da bir İtalyan bankeri olan Tonti'nin getirdiği "Tontines" denilen sistemde, belirli kişiler bir araya gelerek, belirlenen bir süre için ortaya belirli bir para koymakta, süre sonunda hayatta kalanlar parayı aralarında paylaşmaktaydı. İnsanların çoğu, kendilerinin başkalarından daha çok yaşayacaklarına inandıklarından epey rağbet gören bu sistemde ölenlerin maddi kayba uğradıkları düşünülerek, öngörülen süreden önce ölenler için de, ölüm rizikosu karşılığı prim ödenmesi öngörüldü. Ve hayat sigortalarına bir geçiş de bu şekilde başladı.

17.yy.'ın ikinci yarısı sigortacılığın gelişmesine yol açan iki önemli olaya sahne olmuştur.

Bunlardan ilki; sigortacılıkta istatistik metod ve tekniğinin uygulanmaya başlaması (İhtimal Hesapları),

İkincisi ise; 2 Eylül 1666 tarihinde Londra'da meydana gelen ve dört gün sürerek 13.000 evle 100 kilisenin kül olmasına yol açan büyük yangındır. Kara sigortalarının doğmasına neden olan bu olay, halk üzerinde büyük etki yaratıp böyle felaketlerin sonuçlarına karşı önlem alınması fikrini doğurdu. Gelişen bu fikirden hareketle 1667 yılında " Fire Office " (Yangın Bürosu) kurulmasından sonra 1684 yılında buna rakip bir ortaklık şeklinde ortaya çıkan ilk yangın sigorta şirketi " Friendly Society " faaliyete geçti. 1688 yılında İngiltere'de Lloyd's' un temellerinin atılmasıyla sigortacılıkta yeni bir dönem başladı. Londra'da bulunan ve Edward Lloyd adında bir kişinin işlettiği kahvehane, gemi sahipleri, iş adamları, ve tüccarların deniz ticaretine ilişkin bilgi alışverişinde buldukları bir mekan olmuştur. Burada sefere çıkan bir gemi veya geminin yükü üzerine teminat veren kişiler, "Underwriter" sıfatıyla belgeler düzenleyerek faaliyette bulunmaya başlamışlar ve yine bu kişiler Edward Lloyd'un ölümünden sonra, kendi aralarında Lloyd's adında bir topluluk kurmuşlardır. Lloyd's 1871 yılında İngiltere Parlamentosunun çıkardığı bir kanunla Birlik haline getirilmiştir. Lloyd's ilk yıllarında sadece deniz sigortaları sahasında faaliyet gösterirken sonraları kara sigortaları sahasına da geçmiş olup, günümüzde her türlü sigortanın yapılabildiği bir kuruluş haline gelmiştir. Lloyd's, dünyada başka benzeri olmayan, tamamen kendine mahsus bir sigorta kuruluşudur. Lloyd's bir sigorta şirketi olmayıp, sigorta teminatı veren şahısların oluşturduğu bir topluluk, bir birlik ve aynı zamanda dünya gemicilik istihbaratı konusunda bir merkezdir. Lloyd's' un en belirgin özelliği Lloyd's üyelerinin bütün varlıklarıyla sorumluluk taşımaları ve hiç bir zaman sigortalı ile doğrudan temas etmemeleri, ilişkinin "Broker" denilen aracı kişi veya firmalarla temin edilmesidir. Broker'lar Lloyd's ile çalışabilmek için buraya kaydolmakta ve müşterinin gerek sigorta gerekse tazminat alma işlerini takip etmektedirler.

Modern sigortacılığın doğuşuna deniz, kara sigortacılığına yangın, kaza sigortacılığına tren kazaları ile ilişkin bireysel kazalar öncülük ederken, sanayinin gelişmesiyle yaşanan büyük teknik hasarlar, mühendislik sigortalarının gelişimine yol açmıştır.

20. yüzyılın başlarında sigorta şirketleri her türlü sigorta ihtiyacına cevap verebilecek şekilde örgütlenmelerini tamamlamış kuruluşlar olarak etkin hizmet verebilecek düzeye ulaşmışlardır.

1.2.2. Türkiye’de Sigortacılık

Türk sigorta sektörü, son yıllarda önemli bir gelişme içerisinde olmasına rağmen, sigortacılık işlevlerinin yeterince işlerlik kazanamadığı bir sektör görünümündedir. Diğer ülkelerdeki sektörlerle karşılaştırıldığında, gerek prim üretimi ve gerekse kişi başına prim bakımından geride kalmaktadır. Mali yapısı güçsüzdür ve bu nedenle yüksek oranda reasürans olanakları yetersizdir. Halkın sigorta bilinci geliştirilememiştir. Sigorta primleri ve güvenceleri yüksek enflasyon baskısı altındadır. Sigortacılık sektörünün karşı karşıya bulunduğu temel sorunlar şunlardır:

➤ Türk Sigortacılık Sektörünün Prim Üretim Düzeyi

Türk sigortacılık sektörünün prim üretimi yıllar itibarıyla değerlendirildiğinde hem nominal olarak hem de reel olarak artmıştır. Bununla birlikte oldukça düşük düzeydedir. Toplanan sigorta primlerinin gayrisafi yurtiçi hâsıla içerisindeki payı 2001 yılında %1.38, 2002 yılında ise %1.31 olarak gerçekleşmiştir. Cumhuriyet dönemi gelişmeleri sonucunda direkt prim üretiminin %90’lardan daha büyük bir kısmı artık Türk sigorta şirketleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Ancak yabancı ortaklı Türk şirketleri hesaba katılmadığında bu oran %80-85’lere düşmektedir. Yurtdışı reasüransların da göz önünde bulundurulması durumunda ise bu oran %40’ların altına düşmektedir. Bu oldukça düşük bir orandır.

Diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında Türk sigortacılık sektörünün prim üretiminin ne kadar düşük olduğu çok daha açık biçimde ortaya çıkmaktadır.

Aşağıda da görüldüğü gibi kişi başına prim üretimi açısından yapılan uluslar arası karşılaştırmalarda da Türkiye son derece gerilerde yer almaktadır. 1995 yılı kişi başına prim üretimi ABD’de 2372.2\$, İngiltere’de 1694.2\$, İtalya’da 674.4\$, Brezilya’da 90.1\$, OECD ülkelerinde ise ortalama 1.564\$’dır.

Türk sigortacılık sektörü ise kişi başına 3\$’lık hayat ve 10\$’lık hayat dışı prim üretimi gerçekleştirebilmektedir. Bu prim üretim düzeyi ile, Türkiye, sigortacılık alanındaki karşılaştırmalı uluslar arası analizlerde son sıralarda yer almaktadır.

➤ Kapasite Kullanımı ve Pazarlama

Türk sigorta sektöründe kapasite kullanımı oldukça düşüktür ve bu kapasiteyi üretime sokacak teknik ve organizasyon yoktur. Sektörde araştırma-geliştirme (AR-GE) faaliyetlerinin düşük olması belirsizliği artırmaktadır. Bu nedenle klasik pazarlama yöntemi izlenerek hasar olasılığı yüksek sigorta konuları sigorta dışı bırakılmakta, sigortanın temeli olan büyük sayılara ulaşma gerçekleşmemektedir. Türkiye’de sigortalı kişi sayısı sadece üç milyon civarındadır. Sigortalı sayısının azlığı prim oranlarının yükselmesine yol açmaktadır.

Prim oranlarının yükselmesi ise hasar olasılığı daha düşük olan sigorta konularının da sektör dışında kalmasına neden olmaktadır.

➤ **Sosyoekonomik Faktörlerin ve Bilinç Düzeyinin Etkisi**

Profesyonel pazarlama yöntemlerinin izlenememesi gibi sektörden kaynaklanan aksaklıklar yanında, toplumun sosyoekonomik yapısının sektörü desteklememesi, sigorta bilincinin gelişmemiş olması da sigorta sektörünün Pazar payının genişlemesini sınırlandırmaktadır.

Piar-Gallup tarafından yapılan bir araştırmada mevcut sigortalıların %71,4'ünün, sigortalı olmayanların ise %73,5'inin sigortacılığı yeterince tanımadığı ortaya çıkmıştır. Yine 2413 kişi üzerinde yapılan bir diğer araştırmada deneklerin %19'u sigortaya güvenmediklerini, %10'u sigortayı gerekli bulmadıklarını, %11'i sigorta bilgisine sahip olmadıklarını, %18'i sigortanın yararına inanmadıklarını, %16'sı sigortayı pahalı bulduklarını belirtmişlerdir.

Özetle 'güvensizlikten' ve 'bilgisizlikten' kaynaklanan olumsuz bir sigorta imajı geniş bir kesim tarafından paylaşılmaktadır. Yani Türk sigorta sektörü, bir 'imaj' sorunu ile karşı karşıyadır.

➤ **Yüksek Enflasyon Etkisi**

Sigortacılık sektörünün büyümemesinin en önemli nedenlerinden biri de yüksek enflasyon ve dolayısıyla ulusal paranın sürekli olarak değer yitirmesidir. Yüksek enflasyon, bu nedenle bir yandan şirket sermayesinin ve reel karının, diğer yandan ise sigorta güvencesinin sürekli olarak erimesine, giderek küçülmesine yol açmaktadır. Bu da doğal olarak sigorta talebini azaltmakta, fonların sigorta sektörü yerine alternatif yatırımlara kaymasına yol açmaktadır. Bütün bu aksaklık ve yetersizlikler, Türk ekonomisinin, sigortacılık işlevlerinden yeterince yararlanmasını da engellemektedir.

1.3. Sigortanın Önemi

Sigorta, ekonomik ve sosyal hayat açısından son derece önemlidir. Günümüzde sigortacılık işlevleri, insanlar, şirketler ve genel olarak ekonomiler için vazgeçilemez derecede önem kazanmıştır. Bu öneme yol açan sigortacılık işlevleri iki başlık altında toplanabilir:

- Sosyal hayat açısından önemi
- Ekonomik hayat açısından önemi

1.3.1. Sosyal Hayat Açısından Önemi

Sigorta işletmelerinin geleneksel işlevi, ekonomik zararı önleme ve telafi etme işlevidir. İnsanlar, ölüm, hastalık, kaza, işsizlik gibi rizikolarla karşı karşıyadır. Şirketler de yangın, hırsızlık, patlama, kaza gibi nedenlerle aktiflerini kaybetme, kasıtsız eylemleri ile

üçüncü kişilere zarar verme, yanlış pazarlama ve üretim politikaları izleme gibi rizikolarla karşı karşıyadır. Öte yandan çağımızda yurtiçi ve yurtdışı ekonomik faaliyetin son derece karmaşık bir niteliğe sahip olması riziko olasılığını artırmaktadır. Bu noktada sigorta, bir riziko yönetimi aracı olarak devreye girmekte ve bir dizi işlev üstlenmektedir.

1.3.2. Ekonomik Hayat Açısından Önemi

Sosyal hayat işlevleri yanında sigortacılığın ekonomik işlevleri de söz konusudur. Bu işlevler beş başlık altında toplanabilir:

- Sigorta, önemli bir tasarruf kaynağıdır.
- Sigorta, kredi işlemlerinin gelişmesini sağlar.
- Sigorta, sosyo-ekonomik çöküntü ve kayıpları önler.
- Uluslar arası ekonomik ilişkilerin ve ticaretin genişlemesine yardım eder.
- Sigorta, ekonomi içinde önemli bir sektördür.
- Sigorta, bir vergi kaynağıdır.

Sigorta, önemli bir tasarruf kaynağıdır: Sigorta işletmeleri, finansman kuruluşları olarak, sermaye birikimi ve ekonomik gelişme açısından göz ardı edilemeyecek yatırım kaynaklarına sahip bulunmaktadır. Biriken prim, teminat akçeleri ve rezervler gibi potansiyellerin, hisse senedi, tahvil, gayrimenkul alımı ve kredi biçiminde kullanılması ekonomik gelişme ve üretkenliğin artırılması açısından büyük önem taşır. Böylece sigorta, sosyal refah düzeyinin yükselmesine de yardım eder. Bu işlevler, sigortalara mali kurum niteliği kazandırmaktadır. Sigorta sektörünün tasarruf kaynağı olma işlevinden yararlanma derecesi ekonomideki diğer mali piyasaların gelişme derecesine yakından bağlıdır. Mali piyasalar ne kadar gelişmişse sigortalara ekonomik rolleri de o kadar etkinleşecektir. Bu işlevden yararlanamayan ülkeler birçok yönden ekonomik kayıplara uğramaktadır.

Sigorta ve reasürans şirketlerinin yatırım portföyü aşağıdaki gibidir.

- Kamu Borçlanma Kâğıtları
- Özel Sektör Tahvilleri
- Hisse Senetleri
- Sabit Değerler

Sigorta, kredi işlemlerinin gelişmesini sağlar: Kredi, itibara ve güvene dayanır. Kredinin sigortalması, kredi veren açısından borçlunun borcunu vadesinde ödememe rizikosunu azaltır ya da ortadan kaldırır. İpotek karşılığı kredi işlemlerinde de ipotek konusu malın sigortalması, bu malın elden çıkmasına yol açabilecek yangın gibi rizikolarla karşı bir güvence sağlar. Böylece sigorta, kredi işlemlerinin genişlemesini teşvik etmektedir.

Sigorta, sosyo-ekonomik çöküntü ve kayıpları önler: Sigorta tarafından organize edilen dayanışma, bireylerin tek başlarına taşıyamayacağı ekonomik çöküntüleri çok sayıda birey arasında dağıtarak hafifletir. Bunun yanında bilgilendirme ve denetim hizmetleriyle hasar olasılığını en aza indirmeye çalışır.

Uluslar arası ekonomik ilişkilerin ve ticaretin genişlemesine yardım eder: Güvence ve riziko karşılama işlevi ile birlikte finansman sağlama işlevi dev endüstriyel ve ticari kuruluşların oluşumuna olanak verir. Taşımacılık ve ihracat kredisi sigortaları, uluslar arası ekonomide ticaret hacmini genişletmektedir.

Sigorta, ekonomi içinde önemli bir sektördür: Sigorta işletmeciliği bir tür yatırımdır. Sigorta işletmesi, ticaret ve yatırım faaliyetlerinde bulunur. İşletmenin amacı kar elde etmektir. Bu amaçla büyüyüp gelişirken işçi çalıştırır, ekonomiye ve refah düzeyine katkıda bulunur.

Sigorta, bir vergi kaynağıdır: Sigorta işletmeleri, sigortacılık işlemleri yaparken ve ekonomik faaliyetlerde bulunurken kendi üzerine düşen vergileri de öder. Bu yönüyle devlet bütçesi için önemli bir vergi kaynağıdır.

Bu işlevleri nedeniyle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin hemen hemen tamamında sigortacılık faaliyetlerine büyük önem verilmektedir. Özellikle de gelişmekte olan ülkelerin hizmet sektörleri içinde en dinamik sektör sigorta sektörüdür. Bu noktada Türkiye’de sigorta sektörünün gelişimi ve ekonominin belirtilen sigorta işlevlerinden yararlanmadaki başarımı üzerinde de durulmalıdır.

1.4.Poliçe

Sigorta talebi kabul edildikten sonra sigorta sözleşmesi ‘poliçe’ adı verilen bir senede bağlanır. Sigorta poliçesi, sigorta anlaşmasının yazılı şeklidir. Sigortacının ve sigortalının hak ve yükümlülüklerini gösteren bir belgedir. Sigortalıya, belirli bir süre için sigorta güvencesi verir. Poliçe sigorta sözleşmesinin kendisi ya da başlamasının koşulu değildir. Sigorta ilişkisinin varlığını ve içeriğini ispat belgesidir. Sigorta poliçesi düzenlenmeksizin de sigorta sözleşmesi yapılabilir. Bununla birlikte uygulamada sigorta sözleşmesi sigorta poliçesinin düzenlenmesi yoluyla yapılmaktadır.

1.4.1.Sigorta Poliçe Türleri

Mal sigortaları, çeşitli rizikoların işletme bilânçosunun aktifinde yer alan bina, makine, stok vs. somut değerler ile işletmenin üçüncü kişilerden alacaklarını ifade eden somut olmayan haklar üzerinde yol açacağı hasarlardan kaynaklanacak mali kayıpları güvence altına almaktadır.

Mal sigortası, bir zarar sigortası türü olarak, sigortalının aktifinin artmasını, zenginleşmesini sağlayacak bir kurum değildir. Amaç, sadece, rizikonun gerçekleşmesi durumunda aktifte meydana gelecek bir azalmanın önlenmesidir. Bu nedenle mal sigortalarında aynı riziko üzerinde birden çok sigorta yapılabilmesi özel koşullara bağlıdır.

Mal sigortasında, mal üzerindeki çıkarının değeri (sigorta değeri), mal sigortasının temel unsurudur. Sigorta, en çok sigorta değeri üzerinden yapılır ve bu değeri aşamaz. Sigortanın, sigorta değerini aşan kısmı geçersizdir.

Mal sigortası sistemi içinde çeşitli rizikolara sigorta teminatı veren çok sayıda sigorta branşı söz konusudur.

1.4.1.1. Yangın Sigortası Poliçesi

Yangın sigortası, yangın sonucu meydana gelen hasarları güvence altına alan bir sigorta dalıdır. Yasalar çerçevesinde yangın sigortası kapsamına giren ve yangın sigortası sözleşmesinde standart olarak güvence altına alınan rizikolar şunlardır:

- Yangın Rizikosu
- Yıldırım Rizikosu
- İnfilak Rizikosu.

Yangın Rizikosu: Türk yangın sigortası mevzuatı yangının bir tanımını vermemiştir. Ancak, teorik olarak yangın ‘belirli olmayan bir kaynaktan’ çıkarak dışardan hiçbir yardım görmeksizin ‘kendi gücü ile’ yayılan ‘zararlı’ ateştir. Kibrit, çakmak, mum, sigara, lamba, ocak, soba vs. yakma ve yanma ile ilgili araçlar ‘belirli kaynak’ niteliğinde olduğundan yangın sigortasının konusu içine girmez. Yine sobada yanan ateş zararlı ateş değildir.

Yangının oluşumunda ‘alev’in varlığı zorunludur. Ancak yangın hasarının kabul edilebilmesi için eşyanın alevler içinde harap olması zorunluluğu yoktur. Sıcaklık ve duman gibi nedenlerle bazı malların hasara uğraması da yangın hasar kapsamı içindedir.

Yıldırım Rizikosu: Yıldırım, tanımlanması gerekmeyen bir doğal olaydır. Yıldırımın neden olacağı yangın ve yangınla birlikte her tür hasar da yangın sigortası kapsamı içerisindedir.

İnfilak Rizikosu: İnfilak, ‘gaz ya da buharların genişlemesiyle meydana gelen ani patlamadır’. Uygulamada, ticaret ve endüstri işletmelerindeki infilak rizikosu normal sigorta güvencesi kapsamı dışında tutulmakta, sigortalı ile sigortacı arasında yapılacak özel bir sözleşmeye bırakılmaktadır. Ev gereksinimleri için kullanılan her tür aydınlatma, ısıtma ve mutfak araçlarının doğrudan doğruya yol açacağı yangın hasarları ise normal sigorta güvencesi içindedir.

Bütün sigorta kollarında olduğu gibi yangın sigortasında da sigorta güvencesinin kapsamı özel koşullarla (klozlarla) genişletilebilmektedir. Yangın sigortasında aşağıdaki klozlar uygulanmaktadır:

- Grev, Lokavt, Kargaşalık, Halk Hareketleri Klozu
- Kötü Niyetli Hareketler Klozu
- Terör Klozu
- Deprem ve Yanardağ Püskürmesi Klozu
- Fırtına Klozu
- Kar Ağırlığı Klozu
- Sel veya Su Baskını Klozu

- Yer Kayması Klozu
- Dahili Su Klozu
- Kara Taşıtları Klozu
- Hava Taşıtları Klozu
- Deniz Taşıtları Klozu
- Duman Klozu

Yangın sigortası çeşitleri;

- Ev eşyası sigortası,
- Bina sigortası,
- Endüstri sigortası
- Tarım sigortası olmak üzere dört başlık altında toplanır.

Ev Eşyası Sigortası: Evin tamamlayıcı parçası (mütemmim cüz'ü) sayılabilecek kısımlar dışında kalan her çeşit eşyayı (mobilya, halı, perde, porselen ve cam eşyalar, yemek takımları), evde saklanan para ve hisse senetlerini ve koleksiyonları içeren bir sigorta çeşididir.

Bina Sigortası: Bina sigortasında göz önünde bulundurulacak unsurlar yapı tarzı, binanın kullanılış amacı, yaşı, bulunduğu yer, büyüklüğü ve hali hazırdaki durumudur. Türk sigorta uygulamasında binalar bu niteliklerine göre gruplara ayrılmakta ve prim tespiti binanın girdiği gruba göre yapılmaktadır.

Endüstri Sigortası: Endüstri işletmelerinin sigortalanmasında işletme binasının yapı tarzı ve işletmenin üretim biçimi ile üretimde kullanılan maddelerin (ham madde ve yarı mamullerin) gösterdikleri özellikler göz önünde bulundurulur. İşletme binasının yapı tarzı bina sigortasına göre, ham madde ve yarı mamuller ise 'ateş alma derecesine' göre gruplandırılır. Üretimde kullanılan makine ve teçhizat ise yangın sigortası rizikolarına, yangın, duman, buhar ve suya olan dayanıklılık derecesine göre özel olarak değerlendirilir. Ayrıca, işletme binasının yerleşim yeri, bu yerin işletme faaliyeti ile uygunluğu, işletme içindeki iş disiplini, yangın söndürme araçlarının varlığı gibi faktörler de göz önünde bulundurulur.

Tarım Sigortası: Bina ve ev eşyasını, tarım araçlarını, tarım ürününü ve hayvanları yangın sigortası rizikolarına karşı sigorta güvencesi içine alır.

1.4.1.2.Kaza Sigortası Poliçesi

Kaza terimi, kişilerin kendi iradesi dışında, ani ve harici bir nedenin etkisiyle meydana gelen, önceden tasarlanmamış bir olayı ifade eder.

Kaza sigortaları ise; sigortalının bir kazaya bağlı olarak uğrayacağı bedeni ve maddi zararları veya bir kaza nedeniyle ödenilmesi gereken tazminatları karşılamak amacıyla yapılan sigortalardır.

Uygulamada Kaza Branşı içinde yer alan başlıca sigorta türleri;

➤ **Motorlu Araç Sigortaları (Oto kaza)**

Özel veya ticari amaçlarla kullanılan motorlu araçların kullanımına bağlı olarak meydana gelmesi muhtemel tehlikelere karşı koruma sağlayan sigortalardır. İki ana başlıkta değerlendirilebilir.

- Motorlu araçların kendisinde meydana gelecek fiziki hasarlar (Kasko Sigortaları)
- Motorlu aracın, üçüncü şahıslara vermiş olduğu zararlar nedeniyle, motorlu araç işletenine düşen hukuki sorumluluklar (Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası-Trafik Sigortası, İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası, Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası).

Dünyanın birçok ülkesinde, sigortalı aracın kullanımından doğabilecek, üçüncü şahıslara karşı söz konusu olan sorumlulukların sigortası, yasa ile zorunlu tutulmaktadır.

➤ **Oto Dışı Kaza Sigortaları**

- Sorumluluk Sigortaları
- Hırsızlık Sigortaları
- Cam Kırılması Sigortaları

➤ **Ferdi Kaza Sigortaları**

Ferdi kaza sigortası, kişinin kendi iradesi dışında ani ve dışsal bir olay ya da kaza nedeniyle ölmesi ya da daimi sakat kalması hallerini güvence altına alır.

1.4.1.3.Nakliyat Sigortası Poliçesi

Nakliyat sigortası, bir yerden diğerine yapılan taşıma sırasında gerek taşıt araçlarının, gerekse taşınan malların uğrayabileceği hasarları güvence altına alır. Diğer sigorta dallarında belirli bazı rizikolar olmasına karşılık, nakliyat sigortasında taşıt aracına ya da mallara zarar verebilecek çok çeşitli rizikolar vardır. Bu nedenle nakliyat sigortasında, diğer sigorta dallarından farklı olarak, sadece belirli rizikoları belirleyen 'özellik ilkesi' yerine çeşitli rizikoları kapsayan 'genellik ilkesi' uygulanır.

Nakliyat sigortasının sigortalıları, endüstri işletmeleri, ithalatçılar, ihracatçılar, nakliye işletmeleri, bankalar ve eşya gönderen gerçek kişilerdir.

Nakliyat sigortasının konusu taşıt araçları (kasko sigortası) olabileceği gibi taşınan mallar (kargo sigortası) da olabilir.

Kasko Sigortası: Taşıt araçları sigortasıdır. Deniz ve nehir taşıt araçları kasko sigortası, kara motorlu ve motorsuz taşıt araçları kasko sigortası ve hava sigortası olmak üzere üç kasko sigortası türü vardır. Kasko sigortası üzerinde aşağıda daha geniş ölçüde durulmaktadır.

Kargo Sigortası: Taşınan malların güvence altına alınmasına yönelik bir sigortadır. Kendi içinde üçe ayrılır.

- Ham madde, yarı mamul ve mamul stoklarının ve tam ürünlerin kargo sigortası
- Yolcu, eşya ve kargo sigortası
- Kıymetli eşya (kıymetli kâğıtlar, banknot, kupon, altın, gümüş vs. kıymetli taşlar, inci, her çeşit pul koleksiyonları vs.) kargo sigortası.

Nakliyat Sigortasının Çeşitleri

Nakliyat sigortasının çeşitleri şunlardır: İç nakliyat sigortası, kara nakliyat sigortası, nehir nakliyat sigortası, deniz nakliyat sigortası, hava nakliyat sigortası. Bunlardan en yaygın olanları iç nakliyat sigortası ile deniz nakliyat sigortasıdır.

İç Nakliyat Sigortası: Demiryolu, posta, motorlu ve motorsuz taşıt araçları ile taşınan malları; yangın, infilak, yıldırım, hırsızlık, haydutluk, kaybolma, kaza, doğal afet, köprü ve yol yıkılması gibi rizikolardan doğacak hasarlara karşı güvence altına alır.

Deniz Nakliyat Sigortası: Sigorta kapsamına, gemi (tekne), yapılmakta olan gemi, taşınan mallar (hammadde, yarı mamul ve mamul), navlun, deniz övüncü ve avarya paraları, yolcu taşıma ücreti, malların teslimiyle elde edileceği umutları kar ve edilecek komisyon gelir gibi birimler girer. Gemi sigortası bir kasko sigortası, malların sigortası ise bir kargo sigortasıdır. Sigortacı, aksi kararlaştırılmadıkça, sigortanın geçerlilik süresi içerisinde geminin ya da malların tehdit altında bulunduğu rizikoların yol açacağı bütün hasarları sigorta güvencesi altına almak zorundadır. Bu durum nakliyat sigortasında rizikoların genelliği ilkesinin bir sonucudur.

1.4.1.4. Hırsızlık Sigortası

Hırsızlık sigortası ev, işyeri, banka gibi binaları sigorta güvencesi içine alır. Kısaca şöyle tanımlanmaktadır: Hırsızlık sigortası, zorlama ya da herhangi bir araç kullanılması suretiyle bir binaya ya da bir binanın herhangi bir bölmesine gidilerek oradan çalınan eşya, para, mücevher, kıymetli kağıt vs. birimleri ve bu zorlama ile meydana gelen hasarları sigorta teminatı altına alan bir sigorta çeşididir. Ayrıca, üzerinde para, kıymetli evrak, kıymetli taşlar gibi şeyler taşıyan kişiler de hırsızlığa karşı sigorta güvencesi içine alınabilir.

Hırsızlığa karşı sigorta çeşitleri şunlardır:

- Ev Eşyası Sigortası
- İşletme Sigortası
- Banka İşletmeleri ile Mücevher ve Saat İşletmelerinde Hırsızlığa Karşı Sigorta
- Kişilerin Saldırıya Uğrayarak Soyulmaları Suretiyle Meydana Gelen Hırsızlığa Karşı Sigorta

Ev Eşyası Sigortası: Evde kullanılan her çeşit eşyayı, elbiseyi, çamaşırını, küçük hayvanları, bisikletleri sigorta güvencesi altına alır. Kıymetli kağıtların, paranın ve koleksiyonların sigorta güvencesi altına alınabilmesi için sigortalı ile sigortacı arasında özel bir anlaşma yapılması gerekir.

İşletme Sigortası: Banka işletmeleri ile mücevher ve saat ticarethaneleri gibi işletmeler dışında kalan işletmelerde meydana gelen hırsızlığa karşı sigorta güvencesi sağlar. Sigorta kapsamına giren birimler mobilya, demirbaş, stoklar, para ve diğer menkul varlıklardır. Zor kullanmanın binada yol açtığı hasar da sigorta kapsamındadır.

Banka İşletmeleri ile Mücevher ve Saat İşletmelerinde Hırsızlığa Karşı Sigorta: Mobilya ve demirbaşları, kasada saklanmış olmak koşuluyla para ve kıymetli kağıtları vs. sigorta güvencesi altına alır.

Kişilerin Saldırıya Uğrayarak Soyulmaları Suretiyle Meydana Gelen Hırsızlığa Karşı Sigorta: Saldırı, ölüm ve yaralama tehdidi altında bir kişiden çalınan para, mücevher vs. eşyaları sigorta güvencesi altına alır.

1.4.1.5. Sivil Havacılık Sigorta Poliçeleri

Birinci Dünya Savaşında uçakların gelecek vaat etmesi ve ilk düzenli sivil havacılık hizmetinin 1919'da başlamasından sonra gelişme göstermiştir. 1923'te Union of Canton Insurance Company ve White Cross Company tarafından oluşturulan British Aviation Insurance Company Ltd. adını almıştır. 1936'da ise Aviation and General Co. Ltd. kurulmuştur. Bu sigorta dalında Lloyd's da etkin rol oynamış ve ilk havacılık sigortacıları arasında Lloyd's'daki nakliyat sigortacıları da bulunduğu için havacılık sigortaları terimleri ve uygulaması, büyük ölçüde nakliyat sigortalarından esinlenmiştir. İkinci Dünya Savaşından sonra uçak teknolojisindeki gelişme, düzenli yük ve yolcu seferi yapan uçak şirketlerinin oluşması bu sigorta türüne önem kazandırmıştır.

1.4.1.6. Mühendislik Sigortaları Poliçeleri

Mühendislik sigortası, kendi içinde makine sigortası ve montaj sigortası olmak üzere iki alt kola ayrılır.

Makine Sigortası: Öngörülemeyen ve ani olarak meydana gelecek her tür makine, makineli tesis, alet ve aygıt hasarlarının sebep olacağı mali kayıpları sigorta güvencesi altına alan bir sigorta dalıdır. Sigorta güvencesi, sigorta konusu makinelerin işletmede hemen üretime geçecek biçimde kurulmuş olmasından başlayarak, makinelerin üretim faaliyeti ve üretim kesintileri esnasında devam eder.

Makine sigortası kapsamına giren rizikolar şunlardır:

- Makine kısımlarının eğrilmesi, çarpılması ya da kırılması,
- Makinelerde ve elektrikli tesislerde meydana gelen kısa devre,
- Piston kızması ile meydana gelen hasar,
- Makine volanlarının patlaması vs. hasarlar girer.

Bu hasarlar döküm, materyal ve imalat hatalarından ya da donma, fırtına, su yokluğu, elektrik tesislerinin kısa devre yapması sonucu meydana gelebilir.

Makinelerin işletme dışına çıkarılması durumunda sigorta güvencesi kalkar. Makinelere ait değiştirilebilir parçalar (delgi aleti, kalıp, silindir, testere bıçağı vs.) ile her tür makine yağlama ve temizleme maddeleri sigorta kapsamı dışındadır. Ayrıca, diğer mal sigortası çeşitlerinde olduğu gibi, deprem, sel, su basması, gibi doğal afetler, savaş ve iç karışıklık olayları makine sigortası kapsamı dışında tutulmuştur. Ancak kötü niyetin varlığı sigorta güvencesini ve tazminat hakkını ortadan kaldırmaz.

Montaj Sigortası: Makinelerin montaj ve denenmeleri sırasında uğrayabilecekleri hasarları sigorta güvencesi altına alır. Makine sigortasından önce yapılır. Montaj sigortasında makinelerin üretime hazır olacak biçimde monte edilmeleri zorunlu değildir. Süresi, sigorta konusu birimlerin montaj mahalline taşındığı andan başlayarak montajın bittiği ana kadar devam eder. Montaj sigortasında sigortalı, makinenin satıcısıdır.

Montaj sigortası kapsamına makineler, demir ve çelik yapılar, montaj sırasında kullanılan yapılar, vinç, boşaltma tesis, iskele, yardımcı makineler, alet ve aygıtlar, montajda çalışan işçilerin eşyaları girer. Tecrübesizlik, ihmal ya da kötü niyetle yapılan hasar ile imalat, döküm ve materyal hataları da sigorta güvencesi içindedir.

Sigortalının bilinçli olarak ya da ağır ihmal sonucu meydana getireceği hasarlar; deprem, sel, su basması gibi doğal afetler; savaş ve iç karışıklık olayları montaj sigortası kapsamı dışında tutulmuştur.

1.4.1.7. Tarım Sigortaları Poliçeleri

Tarım Sigortası, dolu sigortası ve hayvan hayat sigortası olmak üzere iki biçimde uygulanmaktadır.

Tarım sigortası çeşitleri; Dolu sigortaları ve Hayvan sigortalarıdır. Bunlar yanında cam sera sigortası ve kümes hayvanları sigortası biçiminde daha özel nitelikli tarımsal sigortalar da söz konusudur.

Dolu Sigortası

Dolu sigortası, dolu tanelerinin vurması ile toprak ürünlerinde meydana gelecek hasarları sigorta güvencesi altına alan bir sigorta dalıdır. Sigorta güvencesi, dolu vurması sonucu ürün değerinde meydana gelen değer kayıplarını ve verim kayıplarını içerir.

Dolu sigortası, bütün ürün çeşitleri için ya da bir kısım ürün için yapılabilir. Bahçe ürünleri, tahıl ürünleri ve baklagiller için yapılabilir.

Sigorta konusu toprak ürünü, sigorta sözleşmesinin yapıldığı tarihten sonra yetişecektir. Bu durum, dolu sigortasında sigorta bedelinin belirlenmesini güçleştirmektedir. Bu amaçla özel bir yöntem uygulanmakta, sigorta bedeli, hasat sonrasında ürünün tahmini

piyasa fiyatından, ürünün yetiştirildiği tarımsal alandan ve tarımsal alanın her yıl için yeniden belirlenen verim oranından hareketle ve aşağıdaki formülle hesaplanmaktadır.

$$\text{Sigorta Bedeli} = (\text{Ürünün Yetiştirildiği Alan} * \text{Verim Oranı} * \text{Ürünün Piyasa Fiyatı})$$

Dolu sigortası ile ilgili önemli bir sorun ürünün piyasa fiyatının belirlenmesidir. Aşkın ya da eksik sigortanın önlenmesi için ürünün tahmini piyasa fiyatı sigorta şirketi tarafından belirlenmektedir.

Öte yandan, dolu hasarının ülke coğrafyası üzerinde bölgeden bölgeye ve zaman bakımından farklılaşması, farklı ürünlerin sigortasında riskin sigortalılar arasında dağıtımını güçleştirmektedir. Risk dağıtım sorununun çözülebilmesi amacıyla dolu sigortası oldukça geniş bir alan içerisinde ve birkaç (6-10) yıllık zaman dilimleri için yapılır. Dolu hasarına duyarlı ürünler ile dayanıklı ürünler bir araya getirilerek risk karışımı dengesi kurulmaya çalışılır.

Hayvan Sigortası

Tarım sigortasının bir diğer alt dalı olan hayvan sigortası, tarımsal hayvanların, meslek hayvanlarının ve spor hayvanlarının bulaşıcı hastalıklara yakalanmasından, kaza geçirmesinden, ölmesinden ve çalınmasından doğacak ekonomik kayıpları güvence altına alır.

Hayvan sigortası, rizikonun niteliğine göre kendi içerisinde dört alt gruba ayrılır:

- Hayvan Hayat Sigortası
- Kısa Süreli Hayvan Sigortası
- Hayvan Hırsızlık Sigortası
- Kasaplık Hayvan Sigortası

Hayvan Hayat Sigortası: Hayvan sigortasının en önemli türüdür. Hayvan hayat sigortası sözleşmeden önce veteriner kontrolünden geçmiş olan at, katır, eşek, sığır ve diğer hayvanların hayat sigortalarını içerir. Hayvanın ölümü, öldürülmek zorunda kalınması, bir hastalık ya da kaza sonucu kullanılamaz hale gelmesi rizikolarını güvence altına alır.

Kısa Süreli Hayvan Sigortası: Hayvanların doğumu, ameliyatı ve taşınması esnasında gerçekleşecek hasarları sigorta güvencesi altına alır.

Hayvan Hırsızlık Sigortası: Sigortalı hayvanların çalınması veya çalınarak kesilmesi ile meydana gelecek hasarları sigorta güvencesi altına alır.

Kasaplık Hayvan Sigortası: Kasaplık hayvanların muayene sonucunda yenmeğe uygun olmadıklarının ya da değerlerinin düşük olduğunun belirlenmesi ya da satılmalarının engellenmesi ile meydana gelecek mali kayıpları güvence altına alır.

1.4.1.8. Hayat/Sağlık Sigorta Poliçeleri

Hayat sigortası, sigortalının yaşlılık halinde kendisinin, ölümü halinde ise geride bıraktığı aile bireylerinin sıkıntıya düşmeden hayatını sürdürmesini sağlamaya yönelik bir sigorta güvencesi sunar. Hayat sigortasında, gerek yaşlılığı güvence altına almak, gerekse geride kalan aile bireylerinin hayatlarını sıkıntıya düşmeden sürdürme olanağı sağlamak amacıyla olsun, bugünden yarına yapılan bir tasarruf söz konusudur. Hayat sigortasını diğer sigorta dallarından ayıran en önemli unsur, ‘koruma’ ve ‘tasarruf’ fonksiyonlarına birlikte sahip olmasıdır.

Hayat sigortasında riziko, belirli bazı olayların meydana gelmesi ile kişisel gelirin kesintiye uğraması ya da son bulması biçiminde kendini gösterir. Hayat sigortasının güvence altına aldığı rizikolar çok çeşitlidir. Rizikoyu doğuran olaylar kaza, hastalık, işsizlik, yaşlılık ve ölümdür. Bu rizikolara göre çeşitli hayat sigortaları söz konusudur. Başlıca hayat sigortası çeşitleri şöylece belirtilebilecektir:

- Tasarrufa Bağlı Hayat Sigortaları
- Ölüme Bağlı Hayat Sigortaları
- Grup Hayat Sigortaları

Tasarrufa Bağlı Hayat Sigortaları: Tasarrufa bağlı hayat sigortaları (yaşama hali hayat sigortaları), yaşlılığı güvence altına almaya yönelik bir sigorta türüdür. Yaşlılık, gelirleri artırıcı ve giderleri azaltıcı bir rizikodur. Yaşlılarda sağlık, bakım ve tedavi giderleri gençlere oranla daha fazladır. Tasarrufa bağlı hayat sigortası, gelir sigortası ve sermaye sigortası olarak incelenmektedir.

Ölüme Bağlı Hayat Sigortaları: Ölüme bağlı hayat sigortaları (normal hayat sigortaları), sigortalının tazminat ödeme yükümlülüğünün ancak sigortalının ölümü ile meydana geldiği bir bireysel hayat sigortası türüdür. Ölüme bağlı hayat sigortası, kendi içinde, süreli ölüme bağlı hayat sigortası, süresiz ölüme bağlı hayat sigortası ve karma hayat sigortası olmak üzere üç kısımda incelenmektedir.

Grup Hayat Sigortaları: Grup hayat sigortaları, kişilerin, rizikoya karşı bireysel olarak değil, grup olarak sigorta edilmesi ile meydana gelir. Grup hayat sigortasında, bir grup insanın sadece bir tek sigorta poliçesi ile sigortalanması olanaklı olmaktadır.

1.4.1.9. Sorumluluk Sigortaları Poliçeleri

Sorumluluk Sigortaları ve Zorunlu Sigortalar Avrupa Birliği ‘de gelişmiş ve yaygın bir durumdadır. Üye devletler, karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası (trafik sigortası) dışında kalan alanlarda kendi zorunlu sigortalarını tespitinde serbest bırakılmıştır. Ancak iyi işleyen ve limitleri yüksek bir sigorta sistemi için önceki bölümlerde özetlediğimiz yönergeyle yürürlüğe konulmuştur.

Trafik sigortası bakımından işletmenin sigorta yaptırmadığı veya bilinmediği durumlarda meydana gelen ölüm veya yaralanmaların gerektirdiği teminat Avrupa Birliği

ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de düzenlenmiştir. Kara yolları Trafik garanti Fonu Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müd. Bünyesinde bu işlevi yürütmektedir.

Türkiye’de önemli sayıda araç sigorta ettirilmeksizin trafikte dolaşmaktadır. Enflasyon nedeni ile prim ve teminatlar sık arttırıldığı halde ek sözleşme ile yaptırılmadığından pek çok aracın teminatı birbirine göre farklılık arz edilmektedir. Araçların sigorta yaptırıp yaptırmadığını otomatik kontrol eden bir sistemimiz yoktur. Uluslar arası turizm geliştiği de dikkate alınarak, Türkiye’nin, i Avrupa Birliği ‘ye girmese dahi Trafik sigortalarını rasyonel, iyi işleyen ,iyi denetleyen ve böylece uygar bir topluma yakışan bir düzeye getirmesi sorunluluğu vardır.

1.4.2. Risk ve Poliçe

Bir hasarın gerçekleşeceği kesin olarak öngörülebilir ya da öngörülemez. Hasar kesin olarak öngörülebilir ise önceden alınacak önlemlerle engellenebilir. Hasarın belirsizliği durumunda ise bir ‘riziko’ (bir ekonomik kayıp olasılığı) söz konusudur. ‘Riziko’, sigortacılık dilinde, bir kimsenin para ile ölçülebilir çıkarımı tehdit eden gerçekleşme olanağı bulunan ancak kesin olmayan tehlikedir.

Hasarın belirsizliği anlamında riziko, evrensel bir olgudur. Bireylere ve şirketlere yaşamın her aşamasında problem çıkarabilir. Bireyler ve şirketler belirsizlik nedeniyle zararın ne olabileceğini önceden bilemez. Rizikonun gerçekleşmesi can ya da mal kaybına yol açar. Zararların ve kayıpların ne olacağı önceden belirsizdir. Riziko, bu belirsizlikle birlikte vardır. Bu nedenle herkes rizikoyu göğüslemek ve hesaba katmak zorundadır. Ancak her belirsizlik riziko anlamına gelmez. Riziko, gerçek bir durumdur. Belirsizlik ise düşünceyle ilgilidir.

Riziko objektiftir (nesneldir), belirsizlik ise subjektif (öznel) niteliklidir. Belirsizliğe ilişkin değerlendirmeleri bireylerin psikolojik durumu ile ilgilidir. Riziko ise gerçekleşen sonuçla beklenen sonuç arasındaki sapmanın olasılık derecesidir. Buradaki olasılık objektif, sayısal olarak ölçülebilir bir olasılıktır. Kısacası riziko, olasılık olarak ölçülebilir bir belirsizliktir.

UYGULAMA FAALİYETLERİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Sigorta ve poliçe ilişkisini belirleyebileceksiniz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bilgileri düzgün ve akıcı bir şekilde aktarınız. ➤ Dünyada ve ülkemizdeki sigortacılık uygulamalarını izleyiniz. ➤ Hazırlayacağınız işe uygun verileri toplayın gereksiz verileri toplayarak zaman kaybına neden olmayınız. ➤ Verileri toplamadan önce bir ön araştırma yapınız.
<p>➤ Risklere göre uygulanacak sigorta poliçe türünü belirleyebileceksiniz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Verileri iletmeden önce doğruluğunu kontrol ediniz. ➤ Sigortanın sosyal ve ekonomik hayat açısından önemini, risk kavramını ve poliçeyi müşterilere anlatınız. ➤ Karşı karşıya bulunduğu risk için uygun bir poliçeye sahip olması konusunda müşteriyi ikna etmeye çalışınız. ➤ Verileri bilgisayar ortamında hazırlayınız. ➤ Verileri açık, anlaşılır ve sade bir dille iletiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER.

Sigortacının ve sigortalının hak ve yükümlülüklerini gösteren bir belgedir

1. Yukarıdaki cümlenin tanımı aşağıdakilerden hangisidir.
  - A) Poliçe
  - B) Sigorta
  - C) Broker
  - D) Reasürans
2. Sigortanın basit anlamda tanımını yapınız?
3. Türkiye’de sigortacılık sektörünün karşı karşıya bulunduğu temel sorunları ana başlıklar halinde yazınız?
4. Aşağıdakilerden hangisi sigorta tanımının unsurlarından değildir?
  - A) Rizikonun yasalarla ya da sözleşme ile önceden belirlenmesi.
  - B) Anlaşılmayan sorular konusunda ek açıklamalar yapılabilir.
  - C) Hasarın rassal olması.
  - D) Sigorta konusunun para ile ölçülebilmesi.
5. Aşağıdakilerden hangisi sigortanın ekonomik işlevleri ve yararları arasında değildir?
  - A) Sigorta, önemli bir tasarruf kaynağıdır.
  - B) Sigorta, kredi işlemlerinin gelişmesini sağlar.
  - C) Sigorta, bir vergi kaynağıdır.
  - D) Sigorta, sosyo – ekonomik kayıpları önlemez.
6. Aşağıdakilerden hangisi hırsızlığa karşı sigorta çeşitlerinden değildir?
  - A) Ev Eşyası Sigortası
  - B) İşletme Sigortası
  - C) Banka İşletmeleri ile Mücevher ve Saat İşletmelerinde Hırsızlığa Karşı Sigorta
  - D) Tekstil Sigortası

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız.

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz.

Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

Kaynak veya yardımcı ders kitaplarından faydalanınız.

Kütüphanelerden, internetten veya makine teknolojisi alanında üretim yapan işletmelerden araştırma yapınız.

Öğrenme faaliyetiyle ilgili olarak öğretmenlerinizden yardım alınız.

B. UYGULAMALI TEST

Öğrenme faaliyeti ile kazandığınız beceriyi aşağıdaki ölçütlerine göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
➤ Hususi Sigorta Hukukunu araştırdınız mı?		
➤ Sigortanın tanımını ve tarihçesini incelediniz mi?		
➤ Dünyada sigortacılığı araştırdınız mı?		
➤ Ülkemizdeki sigortacılık hakkında bilgi topladınız mı?		
➤ Sigortanın önemini okudunuz mu?		
➤ Sigortanın çeşitlerini karşılaştırdınız mı?		
➤ Risk ve poliçenin özelliklerini belirlediniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonucunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Police portföyü hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Sevgili öğrenci, bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Poliçeler kaç grupta incelenir araştırınız.
- Kişileri ilgilendiren poliçeleri araştırınız.
- Sigorta şirketleri poliçe portföylerini nasıl oluşturur araştırınız.
- Sigortaların ilgilendikleri poliçe çeşitlerini araştırınız.

Araştırma işlemleri için internet ortamını ve yasal mevzuatı araştırıp gözlemlemeniz gerekmektedir.

2. POLİÇE GRUPLAMA

2.1. Konutu İlgilendiren Poliçeler

Zorunlu Deprem Sigortası (DASK): Meydana gelebilecek deprem felaketi sonucu bina sahipleri veya intifa hakkı sahiplerinin binalarının ziyan ve hasarlanması nedeniyle uğrayacakları maddi zararların karşılanması için tesis edilmiştir.

Hangi binalar sigortalanacak?

- 634 sayılı kat mülkiyeti kanunu kapsamındaki bağımsız bölümler,
- Tapuya kayıtlı ve özel mülkiyete tabi taşınmazlar üzerinde mesken olarak inşa edilmiş binalar,
- Bu binalar içinde yer alan ve ticarethane, büro ve benzeri amaçlarla kullanılan bağımsız bölümler,
- Doğal afetler nedeniyle, Devlet tarafından yaptırılan veya verilen kredi nedeniyle yapılan meskenler.

Sigorta kapsamı dışında kalan binalar hangileridir?

- Kamu kurum ve kuruluşlarına ait binalar,
- Köy yerleşim alanlarında yapılan binalar,

- Tamamı ticari veya sınai amaçla kullanılan binalar
- 27 Aralık 1999 tarihinden sonra inşa edilmiş olan ancak ilgili mevzuat çerçevesinde inşaat ruhsatı bulunmayan binalar,

Sigorta teminatının kapsamı nedir?

Bu sigorta ile deprem ve deprem neticesi meydana gelecek yangın, infilak ve yer kayması neticesi binalarda ve temellerinde, doğrudan neden olacağı maddi zararlar sigorta bedeline kadar Doğal Afet Sigortaları Kurumu tarafından teminat altına alınmıştır.

Teminat dışında kalan haller?

- Enkaz kaldırma masrafları, kar kaybı, iş durması, kira mahrumiyeti, alternatif ikametgah ve işyeri masrafları, mali sorumluluklar ve benzeri başkaca ileri sürülebilecek diğer bütün dolaylı zararlar.
- Her türlü taşınır mal, eşya ve benzerleri,
- Ölüm dahil olmak üzere tüm bedeni zararlar,
- Manevi tazminat talepleri,

Bina sigorta bedeli nasıl tespit edilir?

Hazine müsteşarlığı tarafından meskenlerin yapı tarzlarına göre belirlenen metrekare bedeli ile sigortalanacak meskenin brüt yüzölçümünün (veya yaklaşık yüzölçümünün) çarpılması sonucu bulunacak bedel esas alınır.

<u>Yapı Tarzı</u>	<u>Metrekare Fiyatı</u>
a) Betonarme karkas, çelik yapılar	380 YTL
b) Yığma kagir yapılar	270 YTL
c) Diğer yapılar	145 YTL

Örneğin, betonarme yapı tarzında ve 100 m2 brüt alanı olan bir meskenin Zorunlu deprem sigortası için sigorta bedeli 38.000 YTL dir olacaktır. Yukarıda bahsedilen sigorta bedeli, Hazine Müsteşarlığınca belirlenmiş fiyatla çarpılarak bulunur. Fiyat yapı tarzına ve rizikonun bulunduğu deprem bölgesine göre değişir.

2.2. Kişileri İlgilendiren Poliçe

İş Kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortası;

İş kazası; Sigortalının iş yerinde bulunduğu sırada işveren tarafından yürütülen iş dolayısıyla, görevli gittiği yerde, herhangi bir anda meydana gelen, sigortalıyı hemen veya sonradan, bedence veya ruhça, arızaya uğratan olaydır.

Bir kazanın iş kazası sayılabilmesi için, kanunun 11. maddesindeki durumlardan birinin olması gerekir. Bu durumlar;

- Sigortalının iş yerinde bulunduğu sırada,
- İşveren tarafından yürütülmekte olan bir iş dolayısıyla,
- İşveren tarafından sigortalının başka bir yere gönderilmesi durumunda,
- Emzikli kadının çocuğuna süt verdiği sırada,
- İşverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere götürülüp getirilme sırasında, meydana gelen kazalar iş kazası sayılırlar.

Meslek Hastalığı; Sigortalının çalıştırıldığı işin niteliğine göre, tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden sigortalının uğradığı geçici veya sürekli hastalık veya ruhi arıza hallerine meslek hastalığı denir.

Meslek hastalıklarıyla İş kazası halinde Sigortalıya sağlanan yardımlar şunlardır.

- Sağlık yardımının yapılması,
- Geçici iş göremezlik durumunda günlük ödenek verilmesi,
- Sürekli iş göremezlik halinde gelir verilmesi,
- Protez, araç gereçlerin sağlanması, takılması, onarılması, yenilenmesi,
- A ve D şıklarındaki yardımların sağlanması için sigortalının başka yere gönderilmesi,
- Tedavinin yurt içinde mümkün olmaması halinde, yurt dışına gönderilmesi,
- Cenaze masraflarının verilmesi,
- Sigortalının ölümünde hak sahiplerine gelir bağlanması.

İş kazalarıyla Meslek Hastalıklarının prim oranları, işin risk (tehlike) durumuna göre, yüzde 1,5 ile 7 oranında değişir bu primin tamamını işveren öder.

Hastalık Sigortası

İş kazaları ve meslek hastalıkları sigortası kapsamı dışında kalan hastalıkları içeren sigortadır. Bu sigorta ile iş kazaları ve meslek hastalıkları sigortasında sağlanan yardımlar sağlanır. Sigortalının eşi ve geçindirmeye yükümlü oldukları çocukları da bu sigortadan yararlanır. Bu sigortadan faydalanması için bir önceki yıl 120 gün prim yatırmış olması gerekir. İlaç bedelinin yüzde 20'sini sigortalı öder.

Hastalık sigortasının primleri sigortalının kazancının yüzde 11'dir. Bunun yüzde 5'ini sigortalı yüzde 6'sını işveren öder.

Analık Sigortası

Sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan eşinin analığı halinde sağlanan yardımlardır. Bu yardımlar;

- Gebelik muayenesi ve gerekli sağlık yardımları,
- Doğumda gerekli sağlık yardımları,
- Emzirme yardımı,
- Sigortalı kadının doğumdan önce ve sonra çalışmadığı günler için ödenek verilmesi,
- Analık hali nedeniyle kadının gerekirse yurt dışına gönderilmesi, yardımlarıdır.

Sigortalı kadının bu yardımlardan faydalanması için 90 gün, erkeğin, en az 120 gün prim ödemiş olması gerekir. Analık sigortası primi sigortalının kazancının yüzde 1'i olup bu prim işverence ödenir.

Malullük Sigortası

Malul: Her ne sebeple olursa olsun vücutlarında meydana gelen arızalar veya tutuldukları tedavisi imkânsız hastalıklar yüzünden, görevlerini yapamayacak duruma gelen sigortalılara malul denir.

Bu sigortalılara malullük yardımı yapılır, bu yardımlar;

- Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirdiği tespit edilen,
- Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmediği halde çalışabilir durumda olmadığı tespit edilen sigortalılar.
- İş kazası veya meslek hastalığı sonucu çalışma gücünün en az yüzde 60'ını kaybeden sigortalılara yapılır.

Çalışma gücü kaybı, kurumun sağlık tesislerinde doktor heyeti tarafından belirlenir.

Yukarıda belirtildiği şekilde malul sayılan sigortalılar toplam olarak 1800 gün veya 5 yıldan beni sigortalı olmaları ve sigortalı oldukları bu süre içinde her yıl ortalama 180 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerini ödemiş olmaları şarttır.

Malullük sigortası prim oranı yüzde yirmi olup bunun yüzde 9 işçi yüzde 11 ini işveren öder. Maden ve yeraltı işlerinde bu oran %9 a % 13 tür.

Yaşlılık Sigortası

Kanunda belirtilen sürelerle çalışıp yaşlanan sigortalılara bağlanan emeklilik maaşını ve toplu ödemeyi ifade eder sigorta çeşididir.

Yaşlılık sigortası bağlanacak sigortalılardan kadınlar 50, Erkekler 55 yaşını doldurmuş olmaları gerekir. Ayrıca en az 5000 gün prim yatırmak, en az 15 yıl çalışmış olmak şartı vardır. Yaşlılık sigortasının prim oranları % 20, % 9 işçi, % 11 ini işveren öder.

Ölüm Sigortası

Ölen sigortalının eşine çocuklarına, ana babasına aylık bağlanması, toplu ödeme yapılması ve cenaze masrafinin karşılanması biçiminde uygulanan sigortadır. Ölüm sigortasının primleri oranları % 20'dir % 9 unu işçi % 11 ini işveren öder.

2.3. Poliçe Portföyü

Yatırım genel olarak sermaye ve/veya servet birikimine ilave yapmak amacıyla gerçekleştirilen her türlü faaliyet olarak tanımlanabilir. Portföy ise servetin oluşturulma şeklidir. Bu şekil; nakit, kıymetli madenler, döviz, mevduat, sermaye piyasası araçları veya gayrimenkul olarak oluşturulabilir.

Sermaye Piyasası Mevzuatı kapsamında, portföy yöneticiliği faaliyeti ise sermaye piyasası araçları, (Sermaye piyasası araçları; menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçlarıdır. Menkul kıymetler; ortaklık veya alacaklılık sağlayan, belli bir meblağı temsil eden, yatırım aracı olarak kullanılan, dönemsel gelir getiren, misli nitelikte, seri halinde çıkarılan, ibareleri aynı olan ve şartları Kurul'ca belirlenen kıymetli evraktır.

Diğer sermaye piyasası araçları ise menkul kıymetler dışında kalan ve şartları Kurul'ca belirlenen evraktır.) para piyasası araç ve işlemleri, vadeli işlemler ve opsiyonlar, nakit, döviz, mevduat ile Kurulca uygun görülen diğer varlık ve işlemlerden oluşan portföylerin yatırımcının veya portföy yöneticisinin belirleyeceği risk-getiri tercihi doğrultusunda, müşterilerle yapılacak portföy yönetim sözleşmesi çerçevesinde vekil sıfatıyla yönetilmesidir.

2.3.1. Portföy Tanımı

Portföy; nakit, kıymetli madenler, döviz, mevduat, sermaye piyasası araçları veya gayrimenkul olarak servetin oluşturulma şeklidir.

2.3.2. Portföy Hazırlama Örnekleri

Kasko Sigortası Poliçesi Örneği

X SİGORTA

LÜTFEN POLİÇENİZİ OKUYUNUZ
DOST KASKO SİGORTA POLİÇESİ

ACENTE NO	POLİÇE NO	ZEYİL	ÖNCEKİ POL.	OTOR. NO	SÜRESİ	SİGORTA BAŞLANGICI-SONU	BRANŞ
3-2-300325	4621114	0	4070762	504512	365 Gün	24/02/2006-24/02/2007	484

SİGORTALI NO: 11821

ADI SOYADI: X İNŞ. TAAH. TİC. TURZ. VE MÜŞ. LTD.

ADRESİ: ÇETİN EMEÇ BULV. NO: 24/3 ÖVEÇLER
ÇANKAYA ANKARA

NET PRİM : 330.62 YTL

GİDER VERGİSİ : 16.53 YTL

ÖDENECEK TUTAR : 347.15 YTL

SİG. ETTİREN : X İNŞ. TAAH. TİC. TURZ. VE MÜŞ. LTD. ŞTİ.

ADRESİ : ÇETİN EMEÇ BULV. NO: 24/3 ÖVEÇLER
ÇANKAYA ANKARA

VERGİ DAİRESİ/NO : KAVAKLIDERE V.D. 6500009925

TAKSİT	VADE	TUTAR (YTL)	TAKSİT	VADE	TUTAR (YTL)
--------	------	-------------	--------	------	-------------

Peşin : 24/02/2006

TEMİNATLAR

347.15

BEDEL (YTL)

PRİM (YTL)

KASKO

10,000.00

195.23

GLKHH-KNH-TERÖR (DAHİL)

0.00

DEPREM (DAHİL)

0.00

SELVE SU BASK (DAHİL)

0.00

ALEVSİZ YANGIN (DAHİL)

0.00

ÇEKME-ÇEKİLME (DAHİL)

0.00

ANAHTAR TESLİM (DAHİL)

0.00

DİĞER KORUMA (DAHİL)

0.00

İHTİYARİ MALİ MESULİYET

0.00

19.12

ŞAHİS BAŞINA BEDENİ

10,000.00

0.00

KAZA BAŞINA BEDENİ

10,000.00

0.00

MADDİ HASARLAR

10,000.00

0.00

FERDİ KAZA KOLTUK	0.00	27.00
ÖLÜM	10,000.00	0.00
SÜREKLİ SAKATLIK	10,000.00	0.00
TEDAVİ MASRAFLARI	1.00	0.00
DOST YARDIMI	0.00	8.00
HUKUKSAL KORUMA TEMİNATI	0.00	0.00
ARACA B. HUKUKSAL KORUMA	1,500.00	0.00
SÜRÜCÜYE B. HUKUKSAL KOR.	3,000.00	2.20
SAĞLIKTA AVANTAJ DÜNYASI	0.00	22.00
MİNİ ONARIM TEMİNATI	0.00	
ACİL TIBBİ YARDIM	0.00	
HASTANE MASRAFLARI	0.00	10.00

RİZİKO BİLGİLERİ

PLAKA	06 KML 24	MARKA	RENAULT
MODEL	1998	TİPİ	TSW TOROS
MOTOR NO	CLI- 748 R321123	ŞAŞI NO	VFİKİ 5754TR123321
YER ADEDİ	5	KULLANIM TARZI	H.OTO
ÖNC. ACENTE NO	254452	ÖNC. POLİÇE NO	2588522
ÖNC. YENİLEME NO	0	TRM. BELGE NO	7899874
TRM. BELGE TARİHİ	09/02/2006	TESCİL TARİHİ	24/02/1998

X ANONİM TÜRK SİGORTA ŞİRKETİ

Nakliyat Emtia Sigortası Örneği

X
SİGORTA

LÜTFEN POLİÇENİZİ OKUYUNUZ
NAKLİYAT EMTEA SİGORTASI (ABONMANA BAĞLI K.) POLİÇESİ

ACENTE NO	POLİÇE NO	ZEYİL NO	FLOT. POL NO	FLOT. PO. TAN. TAR	TEKLİF-TANZİM TARİH	BRANŞ	OTOR. NO
3-2-300125	4761250	0	4455445		18/02/2006-18/02/2006	365	409

SİGORTALI NO: 11105	NET PRİM :	25,00 YTL
ADI SOYADI: X İNŞ. TAAH. TİC. TURZ. VE MÜŞ. LTD.	GİDER VERGİSİ :	1,25 YTL
ADRESİ: ÇETİN EMEÇ BULV. NO: 24/3 ÖVEÇLER ÇANKAYA ANKARA	BRÜT PRİM :	26,25 YTL
VERGİ DAİRESİ/NO : KAVAKLIDERE V.D. 6500009925	AKREDİTİF NO :	
DAİN VE MÜRTEHİNİ :		

RİZİKO BİLGİLERİ

EMTEANIN CİNSİ	: MERMER	KALKIŞ İLİ	: ANKARA
VARIŞ İLİ	: İSTANBUL	NAKİL VASITASI	: KAMYON
KAMYON PLAKASI	: 06 AZ 1221	DÖVİZ BEDELİ	: 15.000 YTL
SEVKİYAT TARİHİ	: 18.02.2006	SEVKİYAT SAATİ	:

TEMİNAT BİLGİLERİ

EMTEA BEDELİ	:	15,000.00 YTL
İLAVE BEDEL	:	0.00 YTL
SİGORTA BEDELİ	:	15,000.00 YTL
DÖVİZ KURU	:	1.00 TL

TEMİNATLAR	SİGORTA BEDELİ (YTL)	%FİYAT	NET PRİM (YTL)
EMTEA	15,000.00	.24	25.00

NOT: SİGORTA BEDELİ ÜZERİNDEN %5 MUAFİYET UYGULANACAKTIR.

X ANONİM TÜRK SİGORTA ŞİRKETİ, İŞBU POLİÇE İLE YUKARIDA DETAYLARI YAZILI MALLARI EKLİ EMTEA NAKLİYAT SİGORTASI GENEL ŞARTLARI İLE AŞAĞIDA YAZILI VE İLİŞİK HUSUSİ ŞARTLAR DAİRESİNDE VE PRİM VE TEFERRUATININ TEDİYESİ MUKABİLİNDE TEMİN EDER. İŞBU POLİÇE KAPSAMINA GİREN HERHANGİ BİR HASAR HALİNDE ŞİRKETİMİZ MERKEZ VE/VEYA BÖLGELERE DERHAL MÜRACAAT EDİLMELİDİR. VARIŞ MAHALLİNİN YURT DIŞINDA OLMASI HALİNDE EN YAKIN LLOYD'S EKSPERİNE MÜRACAAT EDİLEREK HASARIN MİKTAR VE MEBLAĞI TESBİT ETTİRİLMELİDİR. INSTITUTE CARGO CLAUSES (A) 01.01.1982 KARAYOLU TAŞIMACILIĞINA UYGULANABİLİR HÜKÜMLERİ GEREĞİNCE AKDEDİLMİŞTİR.
“ENGLISH LAW AND PRACTICE” İBARESİ HÜKÜMSÜZDÜR.

İŞBU POLİÇE 18/02/2006 TARİHİNDE 13:34'DE TANZİM EDİLDİ.
DÜZENLEME TARİHİ : 18/02/2006

X ANONİM TÜRK SİGORTA ŞİRKETİ

YANGIN SİGORTA POLİÇESİ ÖRNEĞİ

YANGIN	SİGORTA	POLİÇESİ
.....SİGORTA Sigortanın Adresi.		
Sigortalı Adı – Soyadı Sigortalı Adresi Sigorta Konusu ile ilgili Açıklamalar: (Aracın, binanın, evin, işyerinin, camın, Nakliyatın, kişinin vs. adresi ve özellikleri)		Vergi Dairesi: Vergi Numarası: Acente No: Police No: Başlangıç Tarihi: Bitiş Tarihi: Süre: Sigorta Bedeli:
Bitiş Tarihi: Süre: Sigorta Bedeli:		
GÜVENCE CİNSİ SİGORTA BEDELİ (Azami Güvence Miktarı) TARİFE FİYATI (%0...) MUAFIYET (varsa) PRİM Sigorta Bedeli * Tarife Fiyatı RİZİKOLAR Kişi Başına		
Kaza Başına Toplam Bedel		
TOPLAM		
SİGORTA KONUSUNUN DURUMU HAKKINDA ÖZEL BİLGİ:		
ÖDEME TABLOSU PEŞİNAT: TAKSİTLER:		<u>PRİMLER</u> NET PRİM: GİDER VERGİSİ: Ücret (Brim Prim) Tutarı:
<u>SİGORTA ETTİREN</u> (İmza)	<u>TANZİM YERİ VE TARİHİ</u>	<u>... SİGORTA A.Ş.</u> (imza)

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Birlikte pazarlanabilir poliçeleri tespit edebileceksiniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Konutu ilgilendiren poliçeleri belirleyiniz. ➤ Kişileri ilgilendiren poliçeleri belirleyiniz. ➤ İşyerlerini ilgilendiren poliçeleri belirleyiniz. ➤ Meslek sahiplerini ilgilendiren poliçeleri belirleyiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Birlikte pazarlanabilir risklerden bir portföy hazırlayabileceksiniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Portföyün tanımını yapınız. ➤ Portföy çeşitlerini belirleyiniz. ➤ Portföy hazırlama metotlarını belirleyiniz ➤ Portföy hazırlama örnekleri oluşturunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER.

Doğruluğu mevcut öznel ve nesnel koşullarda gerekli ve yeterli sayılan delillerle temellendirilmiş önermelerle ifade edilen bilinç içeriği.

1. Yukarıdaki cümlelerin tanımını aşağıdakilerden hangisidir.
  - A) Bilgi
  - B) Veri
  - C) Deney
  - D) Gözlem
2. Aşağıdakilerden hangisi veri toplama yöntemlerinden değildir?
  - A) Deney
  - B) Görüşme
  - C) Mektup
  - D) Bilgi
3. Veri toplama yöntemlerinden “İçerik Analizi” hangi alanlarda kullanılır?
4. Aşağıdakilerden hangisi mülakat yönteminin olumsuz yönlerindedir?
  - A) Her konuda istenildiği kadar ayrıntıya gidilebilir.
  - B) Anlaşılmayan sorular konusunda ek açıklamalar yapılabilir.
  - C) Soru sayısı ve görüşme süresi istenildiği kadar uzun tutulamaz.
  - D) Diğer anket yöntemlerine göre daha doğru veriler elde edilebilir.
5. Veri toplama yöntemlerini yazınız?

DEĞERLENDİRME

- Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız.
- Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz.
- Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.
  - Kaynak veya yardımcı ders kitaplarından faydalanınız.
  - Kütüphanelerden, internette veya makine teknolojisi alanında üretim yapan işletmelerden araştırma yapınız.
  - Öğrenme faaliyetiyle ilgili olarak öğretmenlerinizden yardım alınız.

B. UYGULAMALI TEST

Öğrenme faaliyeti ile kazandığınız beceriyi aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1.Zorunlu deprem sigortasını araştırdınız mı?		
2.Kişileri ilgilendiren poliçeleri incelediniz mi?		
3.Poliçe portföyü hakkında bilgi topladınız mı?		
4.Portföyün tanımını okudunuz mu?		
5.Portföy hazırlama karşılaştırdınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonucunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

A.OBJEKTİF TEST

Örnek bir poliçe düzenleyiniz.

- Almış olduğunuz eğitimle poliçe çeşitlerini öğrenmiş oldunuz. Edindiğiniz bu bilgi ve tecrübeleri “Pazarlama” bölümünün “Sigortacılık” alanında çalışarak pekiştirebilirsiniz.
- Size verilen konularla ilgili poliçe çeşitleri hazırlayabilmelisiniz. Anlayamadığınız bir nokta olursa konuyla ilgili faaliyeti tekrar ediniz.
- Bilgi işlenmezse zamanla körelir.
- Nihai rapor, çalışmanın özü ve kanıtıdır.
- Ölçme ve değerlendirmedeki soruları ve işlemleri yapabilirseniz bu modülü başarıyla tamamlarsınız. Böylece bu modülle ilgili tam öğrenmeyi sağlayarak diğer modüle geçebilirsiniz.
- Ölçme soruları ve performans testinden başarılı olamazsanız bu modülü tekrar etmeniz sizin için daha yararlı olacaktır.

B.UYGULAMALI TEST

Öğrenme faaliyeti ile kazandığınız beceriyi aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
➤ .Zorunlu deprem sigortasını araştırdınız mı?		
➤ .Kişileri ilgilendiren poliçeleri incelediniz mi?		
➤ .Poliçe portföyü hakkında bilgi topladınız mı?		
➤ .Portföyün tanımını okudunuz mu?		
➤ Portföy hazırlama karşılaştırdınız mı?		
Poliçe gruplama		
➤ Hususi Sigorta Hukukunu araştırdınız mı?		
➤ Sigortanın tanımını ve tarihçesini incelediniz mi?		
➤ Dünyada sigortacılığı araştırdınız mı?		
➤ Ülkemizdeki sigortacılık hakkında bilgi topladınız mı?		
➤ Sigortanın önemini okudunuz mu?		
➤ Sigortanın çeşitlerini karşılaştırdınız mı?		
➤ Risk ve poliçenin özelliklerini belirlediniz mi?		
➤ Hususi Sigorta Hukukunu araştırdınız mı?		
➤ Sigortanın tanımını ve tarihçesini incelediniz mi?		

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ 1'İN CEVAP ANAHTARI

1	A
2	Sigorta, en basit anlamda, ileride meydana gelme olasılığı bulunan tehlikelerden doğacak zararın giderilmesinin, önceden yapılan ödemeler karşılığında güvence altına alınmasıdır.
3	a- Türk sigortacılık sektörünün prim düzeyi b- Kapasite kullanımı ve pazarlama c- Sosyo ekonomik faktörlerin ve bilinç düzeyinin etkisi d- Yüksek enflasyon etkisi
4	B
5	D
6	D

ÖĞRENME FAALİYETİ 2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	DOĞRU
2	YANLIŞ
3	DOĞRU
4	DOĞRU
5	YANLIŞ
6	DOĞRU
7	YANLIŞ

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- Sigortacılık konusunda eğitim veren tüm üniversiteler
- Sigorta hakkında yayınlanmış dokümanlar
- Sektör

KAYNAKÇA

- GÜVEL, A. ÖNDAŞ ve GÜVEL, E. ALPER, “**Sigortacılık**” , Seçkin Yayınları, Ankara, 2004
- NOMER, Cahit ve YUNAK Hüseyin, “**Reasürans**”, Ceyma Matbaacılık, İstanbul, 1998
- NOMER, Cahit ve YUNAK Hüseyin, “**Sigortanın Genel Prensipleri**”, Ceyma Matbaacılık, İstanbul, 2000
- www.tsrbsb.org.tr
- www.millire.com.tr